

1917. a. sügistelvel asutas E. eesti sõjaväelaste-autonomistide rühmitise, kelle ühe esindajana ta kandideeris enamlaste poolt kokku kutsuda kavatsetud Asutavasse Kogusse. Formeerinud 1917. a. 1. Eesti suurtükiväe brigaadi 5. patareid, oli ta selle ülem ja Vabadussõjas dets-st 1918 kuni Valga vallutamiseni Tartu kooliõpilaste vabatahtliku pataljoni ülem, formeeris siis 2. suurtükiväe polgu 7. patareid ja oli patareidülemaks (mitme ümbernimetusega) nooremleitnandi auastmes kuni Asutava Kogu kokkutulekuni apr-s 1919. E. valiti Asutavasse Kogusse ja 1920. a. I Riigikogusse rahvaerakonna nimekirja järgi ning a-st 1923 kõigisse järgnevasse Riigikogudesse põllumeestekogude nimekirja järgi. Asutavas Kogus oli E. alul ajutise Põhiseaduse väljatöötamise komisjoni esimeheks ja juunist 1919 juulini 1920 riigikontrolöriks, kellena kujundas selle asutise aparati. Siseministriks oli ta juulist okt-ni 1920 J. Tõnisson'i (vt. ka *Suppl.*) valitsuses, jaan-st 1921 nov-ni 1922 K. Päts'i (vt. ka *Suppl.*), nov-st 1922 aug-ni 1923 J. Kuke (vt. ka *Suppl.*) ja aug-st 1923 märtsini 1924 K. Päts'i valitsuses. A-l 1924 F. Akel'i (vt. ka *Suppl.*) valitsuse ajal juhtis E. Riigikogus põllumeestekogude opositsiooni rahaminister O. Strandman'i (vt. ka *Suppl.*) vastu. Pärast 1924. a. 1. dets-i kommunistide mässukatse likvideerimist toimis ta siseministrina s. a. dets-st dets-ni 1925 J. Jaakson'i (vt. ka *Suppl.*) koondusvalitsuses ja dets-st 1925 juulini 1926 J. Teemant'i (vt. ka *Suppl.*) valitsuses, olles viimases ühtlasi riigivanema asetäitjaks. Siseministriametis on E. sel perioodil kui ka pärast 1. dets-t teotse nud riigi sisevaenlaste vastu suure energiaga ning tarvitanud julgeoleku kindlustamisel kindlat kätt. Eriti väljapaistvaid teeneid omab ta politsei arendamisel ja tõstmisel kõrgele tasemele. Politsei organisatsioon reorganiseeriti 1924. ja 1925. a.; ka asetati piirivalve siseministeeriumi alluvusse. — A-il 1926 — 29 oli E. III Riigikogu, 1929—32 IV ja 1932. a. suvel ning maist 1933 sept-ni 1934 V Riigikogu esimees. Esimese Põhiseaduse kehtimise ajal selles kui ühes kesksema tähtsusega riiklikus ametis püüdis ta kõvendada Riigikogu sisekorda. Ühtlasi oli ta Riigikogu valimiste peakomitee esimeheks. Agraar-

erakondade ühinemise läbiviimisel 1932. a. alguses oli üheks peamiseks tegelaseks E., kes seejärel seadis eesmärgiks saavutada ühinenud põllumeestekogude ja asunikude koondusele rahvaesinduses absoluutset enamust. Juulist okt-ni 1932 oli E. riigivanemaks koalitsiooni-valitsuses, kes koosnes ühinenud põllumeestekogude ja asunikude koonduse rühma ning rahvusliku keskerakonna rühma esindajast. E. valitsuse ajal korraldati 13.—15. aug-l esimene rahvahääletus Põhiseaduse muutmiseks presidendisüsteemi suunas Riigikogu poolt väljatöötatud eelnõu alusel. Nn. vabadussõjalaste liikumise juhtide A. Sirk'i ja A. Larka (vt. neid *Suppl.*) suunamisel teostatud intensiivse vastukihutustöö ja teiste erakondade nõrga pooltkihutustöö tõttu lükati aga Põhiseaduse muutmise eelnõu rahvahääletusel (mis oli esmakordselt Eestis tehtud kohustuslikuks) väikese enamusega tagasi, saades poolt 316 338 ja vastu 330 632 häält. Keskerakonna rühma algatusel lagunes koalitsioon majanduskriisi olustikus E. ja majandusminister J. Zimmermann'i (vt. *Suppl.*) poolt juhitud kroonikursi ümberhindamise nõudmistele ja ettepanekute pärast. E. kaastegevusel jäi ühinenud kogude ja koonduse riigikogurühma suurem enamus eesotsas asunikudetiiivaga järgnevast K. Päts'i kroonihoidvast töökabinetist eemale ja võttis seevastu 1933. a. kroonikursi devalveerimise eesmärgil osa J. Tõnisson'i valitsusest. 1933. a. mais toimunud põllumeestekogude uuesti iseseisvaks erakonnaks kuulutamise ning agrarühmade eraldumise järel ja pärast seda, kui kroonikursis J. Tõnisson'i valitsuse poolt oli langetatud, ühines E. uuesti põllumeestekogude rühmaga s. a. sügisel.

1934. a. 12. märtsi pöördega, nn. vapside liikumise likvideerimisega alanud üleminekuajal oli E. 7. korda siseministriks ja ühtlasi peaministri asetäitjaks K. Päts'i valitsuses aug-st 1934 apr-ni 1938. Sel kohal arendas E., kellele pandi s. a. nov-s ka sisekaitseülevaate kohustused, riigivanem K. Päts'i lähema kaastöölisena algusest peale hoogsat tegevust uue sisepoliitilise kursi kujundamisel ja siserahu kindlustamisel. E. avalduse järgi (aug-s 1934) võttis valitsus autoritaarse ilme. S. a. sept-i lõpul riigivanema poolt erakorraliseks istungjärguks kokkukutsutud Riigikogu, kes